Pierwszy rozbiór Polski

Str. 158-162

Dla chętnych - link do filmiku na YT na ten temat

- https://www.youtube.com/watch?v=5biNN8yJBBo

Sytuacja w Polsce - źle się dzieje

- Sąsiedzi (Austria, Rosja, Prusy) mają wpływ na naszą politykę,
- Na terenie Polski stacjonuje obce wojsko,
- Polska nie ma swojej armii,
- Sejmy i sejmiki są cały czas zrywane
- Polska jest podzielona wewnętrznie i słaba

Traktat Trzech Czarnych Orłów

- Już w 1735 r. Austria, Rosja oraz Prusy zobowiązały się do utrzymywania słabego stanu gospodarczego i politycznego w Polsce. Każde mocarstwo miało czarnego orła w herbie - stąd nazwa.

Po śmierci Augusta III Sasa na tron wstępuje Stanisław August Poniatowski – ostatni polski król

- Pozostaje w bliskich relacjach z carycą Katarzyną - władczynią Rosji.
- Związany jest z rodem Czartoryskich, zwanych Familią.
- Mimo trudnej sytuacji Poniatowski decyduje się na reformy.

Reformy Poniatowskiego:

- Finanse – wybito nową monetę,
- Ujednolicono system miar i wag, co ułatwiło handel,
- Ograniczono władzę hetmanów i *liberum veto*,
- **Założenie Szkoły Rycerskiej -** szkoły średniej o charakterze wojskowym, która była przeznaczona dla synów szlachty. Kształciła w duchu patriotyzmu i ideałów oświecenia. Uczęszczał do niej np.. Tadeusz Kościuszko.

Reformy Poniatowskiego – reakcja sąsiadów

- Stanisław August Poniatowski chciał wprowadzić więcej bardziej zdecydowanych reform, ale nie miał takiej możliwości. Rosja i Prusy nie wyrażają na to zgody. Co więcej, są zaniepokojone, że Polska może się jednak odrodzić, więc zaczynają działać.

Problem z religią

- Polska była krajem katolickim, ale mieszkali u nas również wyznawcy protestantyzmu i prawosławia, którzy nie byli dobrze traktowani i domagali się równouprawnienia.
- Rosja zastraszyła polskich posłów, więc zrównano wszystkie wyznania

Prawa kardynalne – nie mogły być zmienione bez zgody carycy Katarzyny Wielkiej

- Wolna elekcja
- Liberum veto
- Prawo wypowiadania posłuszeństwa królowi

O wolnej elekcji w czasach zarazy ;)

Skutek praw kardynalnych to bunt szlachty

- Dlaczego? Wszyscy wiedzieli, że Rosja zablokuje wszelkie próby reform.

Konfederacja barska 1768 r.

- Walki o niezależność i w obronie katolicyzmu. Szlachta żąda również utrzymania swoich przywilejów i zasady tzw. "złotej wolności".

Konfederacja barska w liczbach

- Trwała 4 lata
- Stoczono kilkaset bitew
- Walczyło w niej ok. 100 tysięcy osób

Konfederacja skończyła się klęską szlachty

- Nasze wojsko było słabo uzbrojone, niewyszkolone, a dowódcy poszczególnych grup skłóceni między sobą. Niektórzy udali się po klęsce konfederacji na emigrację, inni zostali zesłani na Syberię.

Skutek – jeszcze większy chaos i osłabienie

I ROZBIÓR POLSKI 1772 r.

- Polska została podzielona między Rosję, Austrię I Prusy
- Porozumienie między zaborcami zostało podpisane w Petersburgu w Rosji

Skutki I rozbioru:

- Utrata ziem (w tym Pomorza, co utrudniło handel)
- Obowiązek służby wojskowej w obcej armii
- Cła na towary spławiane Wisłą
- Dostrzeżenie potrzeby reform

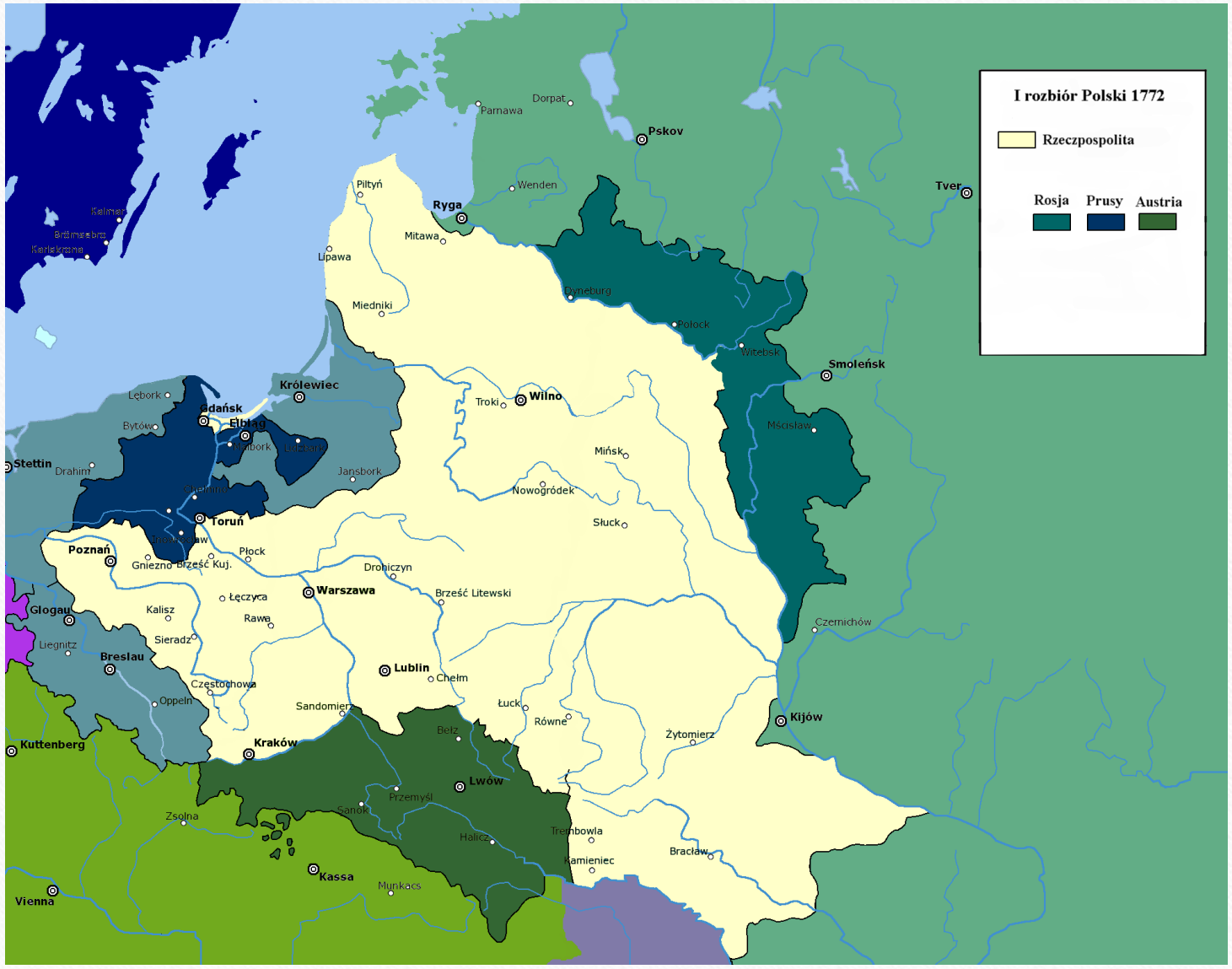
I rozbiór Polski 1772
Rzeczpospolita
Rosja
Prusy
Austria
Dorpat
Parnawa
Pskov
Tver
Piltyń
Wenden
Ryga
Mitawa
Lipawa
Miedniki
Dyneburg
Połock
Witebsk
Smoleńsk
Mścisław
Królewiec
Lębork
Bytów
Elbląg
Malbork
Jansbork
Stettin
Drahim
Troki
Wilno
Mińsk
Nowogródek
Słuck
Toruń
Poznań
Gniezno
Brześć Kuj.
Płock
Drohiczyn
Warszawa
Brześć Litewski
Łęczyca
Kalisz
Rawa
Glogau
Sieradz
Liegnitz
Breslau
Lublin
Chełm
Częstochowa
Oppeln
Sandomierz
Łuck
Równe
Czernichów
Kijów
Żytomierz
Kuttenberg
Kraków
Bełz
Lwów
Przemyśl
Sanok
Zsolna
Halicz
Trembowla
Kamieniec
Bracław
Kassa
Munkacs
Vienna

Protest Tadeusza Rejtana

- W 1773 roku odbył się sejm, od którego zażądano, by zatwierdził rozbiory.
- Posłowie zostali zastraszeni.
- Stanisław August Poniatowski nie ma wyjścia - musi formalnie zatwierdzić taki stan rzeczy.
- Dochodzi do rozpaczliwego sprzeciwu Tadeusza Rejtana, który własną piersią chciał zagrodzić posłom drogę.

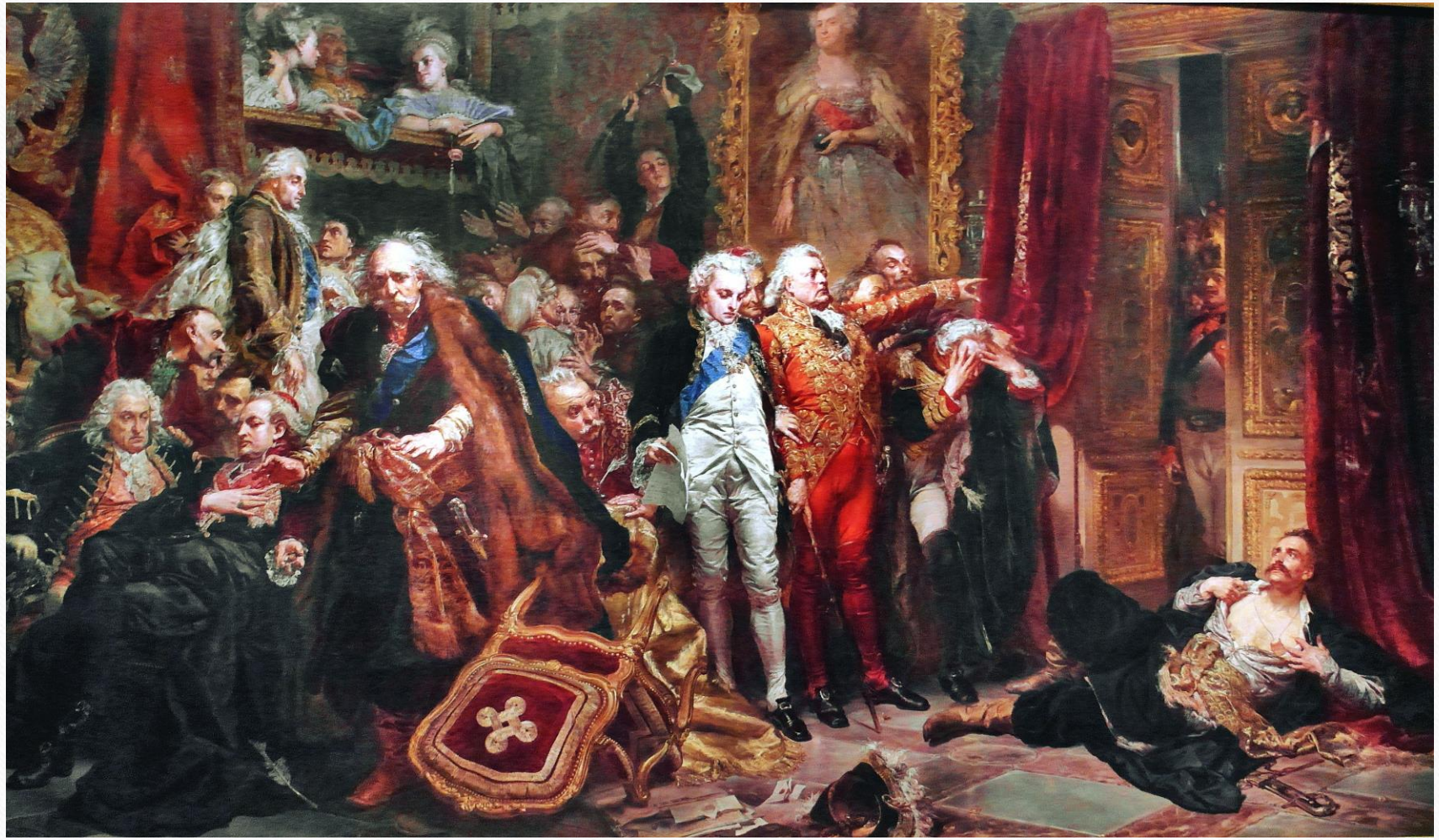

Jan Matejko *Rejtan – Upadek Rzeczpospolitej*